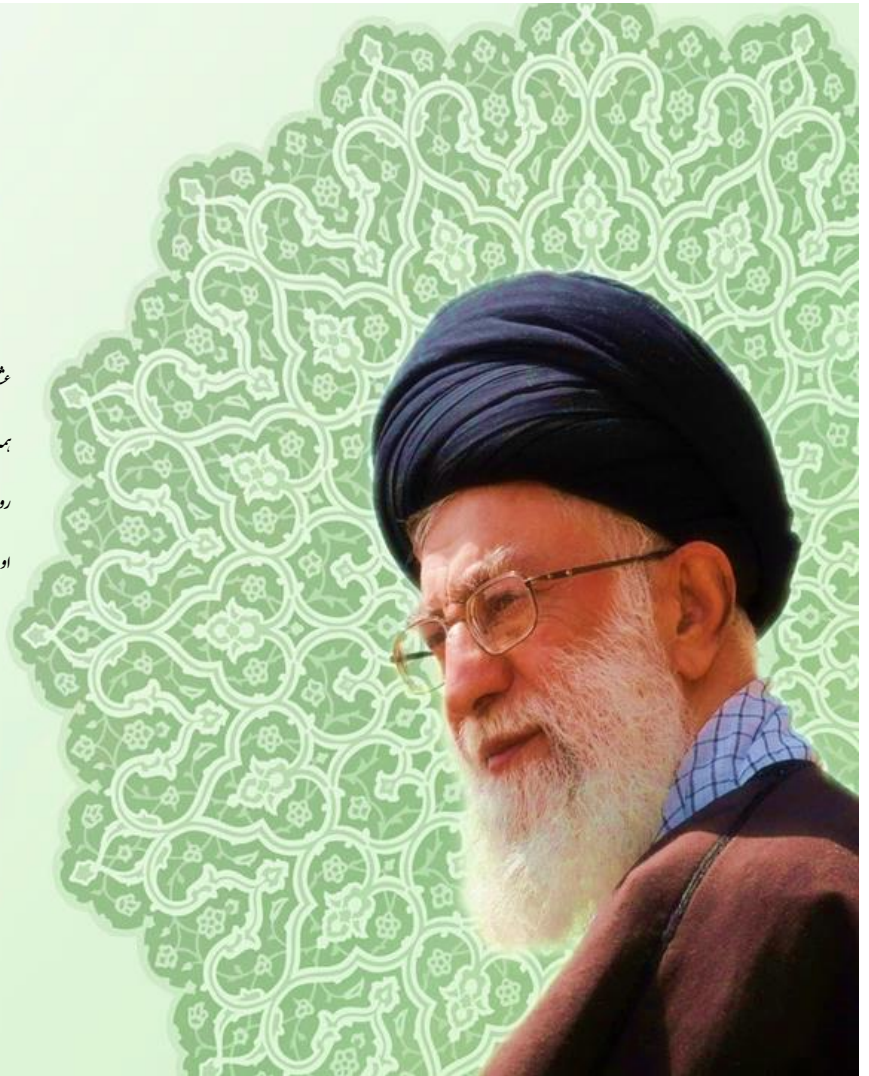

عشایر بان طوری که امام فرمودند، ذخایر انقلابند.
برای عشایر مرزداران، سنت داران، حافظان هویت و حیثیت بومی این کشورند. قشرهای محروم و درافتاده،
روستایان، عشایر و کسانی که مشکلات بیشتری دارند، زتنهاد، بخشهای اقتصادی بکله در انواع و اقسام خدمات فزاینگی باید در
اولویت قرار گیرند. نیرویی که انقلاب و نظام را حفظ خواهد کرد، همین طبقات محروم جامعه هستند.

سیمای زنان عشایر فارس

توانمندی ها و برنامه های پیش رو

تیرماه ۱۳۹۹

سیمای استان فارس

با مساحتی در حدود ۱۲۲۶۰۸ کیلومتر مربع، فارس چهارمین استان بزرگ و با جمعیتی معادل ۴'۸۵۱'۲۷۴ تن، بر طبق برآورد جمعیتی سال ۱۳۹۵ خورشیدی مرکز آمار ایران، چهارمین استان پرجمعیت ایران به‌شمار می‌رود. بر اساس تقسیمات کشوری سال ۱۳۹۸ خورشیدی، استان فارس به ۳۶ شهرستان، ۹۳ بخش و ۱۱۳ شهر تقسیم شده‌است.

○ استان فارس از لحاظ شرایط اقلیمی و آب و هوایی، خاک و پوشش گیاهی، منابع طبیعی و توپوگرافی، ایران کوچکی محسوب می‌شود. تنوع شرایط موجب سازگاری و شکل‌گیری بزرگترین جامعه عشایری کشور در این استان شده است بطوریکه از ۸.۵ میلیون هکتار عرصه قابل تعلیف استان، حدود ۵.۷ میلیون هکتار آن (۶۷٪) قلمرو زیست‌عشایر به حساب می‌آید.

❖ مشخصات جامعه عشایری استان فارس

○ استان فارس با ۱۲.۵٪ عشایر کشور پرجمعیت‌ترین استان عشایر نشین می‌باشد. بر اساس آخرین سرشماری عشایر کوچنده کشور در سال ۱۳۸۷ توسط مرکز آمار ایران، جمعیت بیلاقی عشایر فارس ۱۳۲ هزار و ۲۴۹ نفر (۲۴۷۲۰ خانوار) و جمعیت قشلاقی عشایر این استان ۱۴۷ هزار و ۷۹۰ نفر (۲۷۲۷۹ خانوار) است. عشایر فارس در ۹۶۰ سامانه‌عرفی استقرار دارند و میزان اراضی کشاورزی در اختیار آنان ۷۳ هزار و ۶۲۱ هکتار است. ۷۳ درصد از جمعیت عشایری استان فارس باسواد هستند.

○ جامعه عشایری استان فارس شامل سه ایل بزرگ قشقایی، خمسه، لر (ممسنی و بویر احمد) و ۸ طایفه مستقل جشنی، چهارراهی، جبل النار، کوهمره سرخی، کوهمره نودان، کوهمره جروق، متفرقه محلی داراب و متفرقه محلی فیروزآباد با تعداد ۲۷۲۷۹ خانوار و ۱۴۷۷۹۰ نفر جمعیت که حدود ۳.۵ درصد جمعیت استان را به خود اختصاص داده است. ایل قشقایی، یکی از بزرگترین ایلات ایران است که با شش طایفه در فارس به کوچ‌روی ادامه می‌دهد. قشقایی‌ها به زبان قشقایی سخن می‌گویند

ایلات خمسه یک کنفدراسیون ایلی در فارس شامل پنج ایل باصری، بهارلو، اینانلو، نفر و عرب خمسه است. ایل باصری ایلی کوچنده فارسی‌زبان و پارس نژاد است و به خاطر قالی‌ها و گلیم‌های خود شهرت دارد. ایل‌های بهارلو، اینانلو و نفر سه ایل ترک‌زبان هستند و اعراب خمسه که اصالت آن‌ها به عرب‌های

بادیه نجد و یمامه و عمان عربستان می‌رسد عرب‌زبان هستند و در زمان خلفای عباسی برای نظم نواحی فارس با عیال و مواشی خود از عربستان به ایران آمدند.

ایل ممسنی از قبایل لر استان فارس است که از چهار طایفه رستم، بکش، جاوید و دشمن‌زیاری تشکیل شده‌است. کوهمره‌ها سه طایفه در استان فارس به نام‌های کوهمره سرخی، کوهمره نودان و کوهمره جروق هستند

○ تولیدات

از آنجا که عشایر به عنوان یکی از قطب‌های تامین مایحتاج پروتئین کشور می‌باشد نقش مهمی در اقتصاد مقاومتی دارد تولید سالیانه بیش از ۵۷۰۰۰ مترمربع انواع دستباف‌های نفیس که شهرت جهانی دارد از دیگر مشخصات بارز جامعه عشایری فارس محسوب می‌شود و علاوه بر این وجود تنوع آب و هوایی (۴ فصل) از یک طرف موجب شده که هم بیلاق و قشلاق عشایر محسوب شود و از طرف دیگر از دیرباز بدلیل وجود گردشگاه‌ها و تفرج‌گاه‌ها در مناطق زیبای عشایری استان، پتانسیل‌های بالقوه‌ای در جذب ایران‌گردان و جهانگردان بوده است. تاریخچه حضور ایلات و عشایر استان فارس نشان می‌دهد که عشایر استان نقش بارزی در تحولات سیاسی، فرهنگی و اقتصادی استان و کشور داشته است.

○ شاخص برخورداری:

آب شرب ۱۴۷۲۰ خانوار / ۵۴ درصد)، راه‌های مناسب (۱۴۴۵۷ خانوار / ۵۳ درصد)، سوخت (۱۰۰/۲۷۲۷۹ درصد) ، خانوار اسکان یافته (۵۴۵۵ خانوار / ۲۰ درصد)

خانوار	ایل	جمعیت انسانی	مرتع	دام	فراورده لبنی
○	○	○	○	○	○
○ اولین	○	○ اولین	○ اولین	○ اولین	○

❖ زنان عشایر فارس

❖ نیمی از جمعیت ۱۵۰ هزار نفری جامعه عشایری فارس به تعداد ۷۲۳۲۳ را بانوان تشکیل می دهند. نسبت زن به صد مرد ۹۶ نفر و درصد باسوادی ۹۳۷۲۹ نفر شامل ۵۲۹۰۰ نفر مرد و ۴۰۸۰۰ نفر زن می باشد. فعالیت عمده زنان عشایر فارس شامل رنگ کردن نخ ها، ریسندگی دستی و دستگاهی و بافت قالی و دیگر صنایع دستی، فراوری تمام فرآورده های لبنی، کشت گیاهان دارویی، احداث باغ انجیر، انگور و پسته، راه اندازی کارگاه اسانس گیری گیاهان دارویی، پخت نان محلی، خیاطی، زنبورداری، استفاده از دستگاه های جوجه کشی و تولید چوجه یک روزه مرغ، بوقلمون و بلدرچین و پرورش آن. گاوداری، پروار بره می باشد. با ایجاد صندوق های اعتبارات خرد عمده فعالیت ها تنوع بیشتری پیدا کرده و به سمتی مکانیزه شدن در حال حرکت است.

نمایی از زندگی عشایر و مشاغل در حال توسعه

❖ تاریخچه تشکیل صندوق های اعتبارات خرد زنان در استان

یکی از موانع ایجاد اشتغال زنان در مناطق عشایری و روستایی عدم سهولت دسترسی به موسسات مالی و اعتبارات مناسب است که از عوامل گسترش فقر در این مناطق می باشد. اعتبارات خرد سرمایه لازم جهت ایجاد یا تثبیت اشتغال را فراهم کرده و عاملی برای حمایت از واحدهای مشاغل خانگی و تولیدی محلی و ایجاد فرصت شغلی برای نیروی عظیم کار در مناطق روستایی و عشایری می باشند. در این صورت روند کاهش مهاجرت و در نهایت تعمیم عدالت اجتماعی و تولید پایدار تولیدات دامی و کشاورزی به دست خواهد آمد. یکی از راه کارهای مقابله با کاهش تولید و کاهش اشتغال و کاهش تولید در بخش کشاورزی و دامداری حمایت از مشاغل وابسته به این مناطق است. در این راستا با افزایش فضا دهی به زنان در این مناطق و تامین سرمایه مورد نیاز شکل های مربوط به زنان سعی بر ارتقاء مشارکت زنان در فعالیت های تولیدی این مناطق می باشد. داشتن شغل از الزامات زنان برای داشتن شغل و ماندگاری در شرایط روستایی و عشایری امکانات ویژه ای مانند آموزش مهارت، داشتن اعتبار و سرمایه را بایستی در اختیار داشته باشند. برای رفع این مشکلات در دهه های اخیر موسسات اعتبارات خرد با هدف تامین مالی قشرهای کم درآمد در جهت افزایش اشتغال فعالیت دارند. در سطح کشور با تشکیل ۳۲۰۰ صندوق اعتبارات خرد زنان روستایی و عشایری برای بیش از ۱۰۰ هزار نفر به طور مستقیم و ۳۰۰ هزار نفر به صورت غیر مستقیم اشتغال ایجاد شده است. در مناطق عشایری استان فارس برای اولین بار در سال ۱۳۹۴ این شکل به همت امور زنان ترویج جهاد کشاورزی و همکاری اداره کل امور عشایر استان فارس با هدف احیاء جایگاه تامین اعتبارات لازم و حمایت از مشاغل محلی با تاکید بر توانمند سازی زنان عشایری انجام شده است. استان فارس با دارا بودن ۸۰ صندوق اعتبارات خرد زنان عشایری، رتبه اول کشور را به خود اختصاص داده است. بخش اعظم منابع مالی این فعالیتها از طریق تجمیع پس اندازهای خرد خانوارهای روستایی و عشایری تامین شده است. در آخرین ارزیابی مجموع سرمایه صندوق های خرد بیش از ۴ میلیارد تومان است

دستورالعمل صندوق های اعتبارات خرد زنان

مکان یابی انتخاب منطقه عشایری و وزنان مستعد جهت تأسیس صندوق

تشکیل جلسات توجیهی ویژه زنان جهت جلب مشارکت اعضاء

جمع آوری اطلاعات مورد نیاز برای برنامه ریزی فعالیت های درآمدزا، وضعیت اقتصادی و معیشت، سلامت روحی و جسمی و بررسی آمادگی زندگی شغلی اعضا

تأسیس مجموعه اداری - مالی صندوق

آموزش مورد نیاز اعضاء صندوق بر اساس نیازسنجی منطقه ای

نظارت بر روند فعالیت صندوق، تزریق سرمایه به صندوق

پرداخت وام (مراحل اجرایی و عملیات صندوق وام دهی و تجدید منابع مالی، نظارت

❖ شرایط پرداخت تسهیلات

حداقل یکسال از تاریخ تشکیل صندوق خرد گذشته باشد.

وام های پرداختی اعضا صندوق ها به صورت درصد بازپرداخت شده باشد

روند پس اندازهای اعضا به طور ماهانه به طور مستمر ادامه یافته باشد.

جلسات ماهانه صندوق به طور منظم برگزار شده باشد و وفاق جمعی پابرجا باشد

فرم های تعهد جمعی و طرح اولیه مشاغل پیشنهادی توسط متقاضی تکمیل و توسط کارشناس تایید شود

اهمیت و ضرورت تشکیل صندوق اعتبارات خرد ❖

نقش زنان در پیشرفت و تغییرات اقتصادی جامعه عشایری و روستایی غیرقابل انکار است. پس هر هزینه و راهبردی در جهت توانمند سازی و دسترسی به منابع برای جامعه زنان دارای مزیت نسبی می باشد. نهادینه کردن مشارکت زنان در راستای فعالیت‌های مختلف بخش کشاورزی و توسعه مناطق روستایی و عشایری ضرورتی اجتناب ناپذیر به نظر می‌رسد. ایجاد بستری مناسب برای مشارکت زنان و ارتقای مهارت‌های فردی و اجتماعی زنان روستایی از طریق برنامه‌های آموزشی به خصوص برگزاری کارگاه، کلاس‌های آموزشی و بازدیدهای ترویجی از جمله اهداف اصلی تشکیل صندوق‌های اعتباری است. پروژه تشکیل و اجرای صندوق‌های اعتبارات خرد زنان با هدف بهبود وضعیت اقتصادی کشور، کاهش بیکاری، عدالت اجتماعی و کاهش فقر در مناطق روستایی و عشایری با نتایج زیر در حال اجرا می باشد.

توان افزایش زنان روستایی و عشایری برای ایفای نقش موثر تر در بخش کشاورزی و بهبود معیشت

افزایش میزان دسترسی زنان روستایی به منابع سرمایه، تسهیلات، خدمات آموزشی، ترویجی و پژوهشی

ارتقای سطح دانش، بینش و مهارت زنان و دختران روستایی جهت افزایش و بهبود تولیدات بخش کشاورزی

افزایش آگاهی، ایجاد روحیه خودباوری و تقویت روحیه مشارکتی زنان و دختران روستایی و عشایری

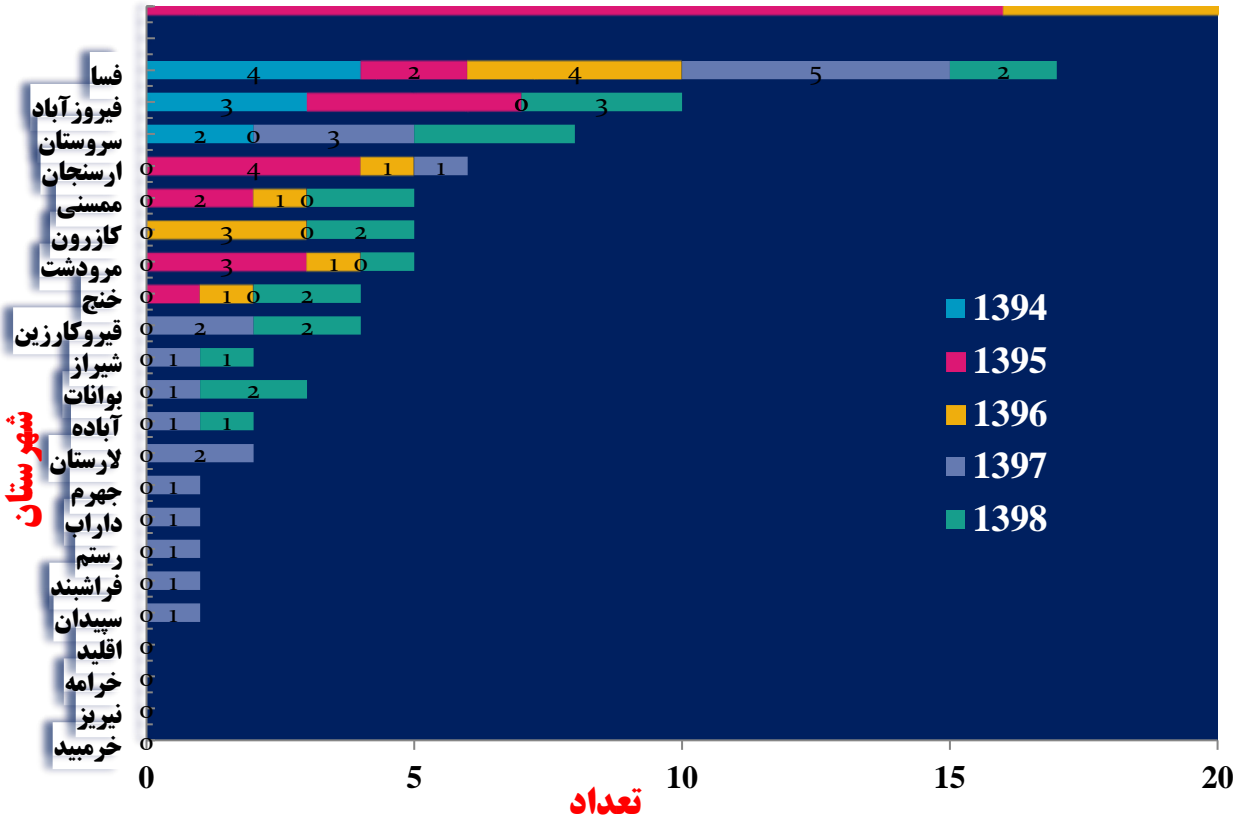
نهادسازی و حمایت از ایجاد تشکل‌های اقتصادی-اجتماعی توسعه اشتغال و کارآفرینی زنان عشایری

افزایش درآمد خانوارهای کم درآمد از طریق پرداخت وام‌های کوچک برای انجام فعالیتهای درآمدزا

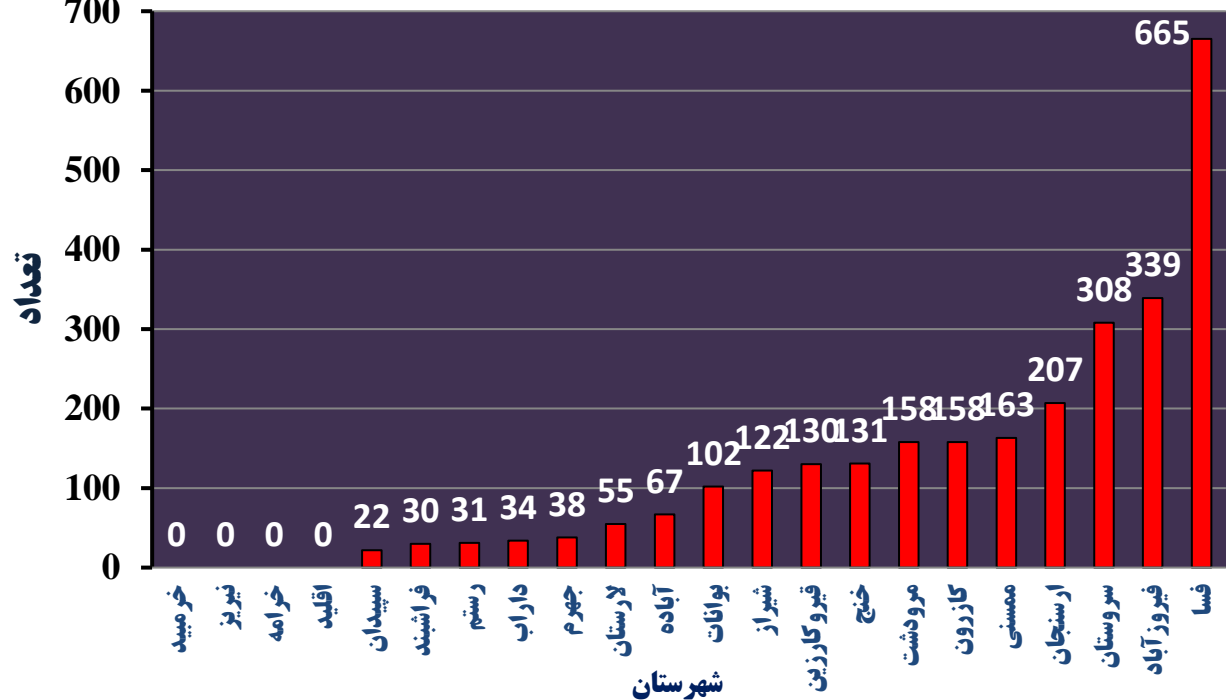
فراهم شدن زمینه مشارکت اعضا صندوق‌های خرد در سطوح بالاتر مدیریت، تصمیم‌گیری و افزایش ارتباط و تبادل اطلاعات و تجربیات بین اعضا و تاثیر آن بر توسعه فعالیت‌های زنان

تعداد صندوق های تشکیل شده در استان به تفکیک سال

تعداد اعضاء صندوق های اعتبارات خرد زنان، استان فارس

قابل ذکر است شهرستان های خرمبید، اقلید، سپیدان، خرامه، نیریز، در حال ایجاد صندوق می باشند.

فعالیت های ایجاد شده یا توسعه یافته در قالب صندوق ها					
پروار بره، نان سنتی و فراورده های لبنی، پرورش بوقلمون، بلدرچین و مرغ محلی، زنبورداری، زراعت (صیفی کاری). زیره کنجد گلرنگ، پشم ریزی و قالی بافی، باغبانی(احداث باغ انگور، پسته، انجیر					
زمینه های مصرف تسهیلات توسط زنان عضو صندوق های اعتبارات خرد عشایری فسا(درصد)				تعداد دستگاه جوجه کشی	مجموع تسهیلات دریافتی
زیاد	متوسط	کم	گزینه	۴۰	۹۹۵
				جلسات تصمیم گیری	تعداد وام پرداخت شده
۲۹/۸	۵۴/۶	۹/۲	گیاهان دارویی و باغبانی	ماهانه	۷۲۱
۰	۱۶/۱۲	۸۳/۸	زراعت	سیستم حسابداری	آموزش تعداد/ ساعت
۶۰	۲۱/۱	۱۸/۹	پرورش طیور	همه صندوق ها دفتر روزنامه/کل	۱۰۰/۳۰
۰	۳۰	۷۰	صنایع دستی و بافندگی	طرح های مشارکتی	تعداد مشاغل ایجاد شده / توسعه یافته)
۵۳/۹	۳۳/۴	۱۲/۷	فراوری لبنیات و نان سنتی	۱۰	۳۰۰/۵۰
۱۶/۹	۱۲/۸	۶۰/۳	خرج تحصیل فرزند و خانه	گیاهان دارویی	تعداد کارگاه خیاطی، آرایشگری
۴۰	۱۰/۷	۴۹/۳	فعالیت فصلی منطقه ای	۱۰	۳۰

نمونه سن و درصد مشارکت

بهبود مشارکت، قدرت تصمیم گیری و اقتصاد خانواده

افزایش معنی دار تمایل به ایجاد فعالیت های
درآمذزای خانگی (گرایش دلخواه)
افزایش مشارکت و اعتماد گروهی

از زمان تشکیل این نهاد، اعتماد بین افراد و انگیزه ایجاد فعالیت های گروهی و تمایل به تغییر مشاغل سنتی، افزایش قابل توجهی بین زنان داشته است. همه این عوامل منتهی به توانمندسازی زنان می شوند.

اگر چه همه زنان ممکن است در این طرح توانمند نشده باشند اما تعداد زیادی از آنان درجات مثبتی از توانمندسازی را در این طرح تجربه کرده اند. این صندوق ها زمینه را برای ایجاد تغییرات در راه رسیدن به منافع مشترک اعضا، توسعه مشاغل خانگی و کشاورزی کوچک مقیاس را فراهم کرده است. صندوق ها پس انداز محلی، درون گروهی و مشارکت در فعالیت های اقتصادی درآمذزا را افزایش داده است.

معرفی زنان توانمند و ایجاد بانک اطلاعاتی توانمند در استان به کار گیری زنان در فعالیت داوطلبانه نظیر سفیر سلامت و بهداشت توانمندسازی توانخواها عشایری از جمله فعالیت برآمده از نتایج این طرح می باشد که در شهرهای استان در حال انجام است.

